

YAZILIMLARIN PATENTLE KORUNMASINDA TEKNİK KARAKTER UNSURU

Technical Character in Patent Protection of Software

Prof. Dr. Hayri BOZGEYİK*
Dr. Öğr. Üyesi Fatma Betül ÇAKIR ÇELEBİ**

Öz: Sınai Mülkiyet Kanunu (SMK) m. 82/2 ve European Patent Convention (EPC) m. 52/2'ye göre yazılımlar kural olarak patent koruması kapsamı dışındadır. Bunun nedeni, yazılımların kendi başlarına teknik karakter ihtiva etmemeleridir. Buna karşılık, teknik karaktere sahip olan yazılımlar ise tıpkı teknolojinin diğer alanlarındaki buluşlar gibi patent korumasının kapsamındadır. O halde yazılımın patent ile korunması için kilit rolü teknik karakter kavramı oluşturmaktadır. Teknik karakter kavramı kanun koyucu tarafından tanımlanmamıştır. Yazılımların doğası gereği teknik araçlarla çalışması, teknik karaktere sahip olup olmadıklarının tespitini diğer buluşlara göre daha karmaşık hale getirmektedir. Yazılımların patentle korunması Türk hukuku için yeni bir meseledir. Bu nedenle, yazılımın hangi durumlarda teknik karaktere sahip kabul edileceğinin SMK m. 82/2'deki düzenleme ile mehz Avrupa Birliği hukukundaki düzenleme ve uygulamalar göz önünde bulundurularak değerlendirilmesi gerekir. Bu çalışmada SMK ve EPC'nin yazılımlara ilişkin düzenlemeleri, Avrupa Patent Ofisi'nin (European Patent Office – EPO) bu konuda benimsediği yaklaşımlar ve mevcut uygulaması göz önünde bulundurularak yazılımların hangi durumlarda teknik karaktere sahip olduğu incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yazılımın patentle korunması, teknik karakter, SMK m. 82/2, EPC m. 52/2-3.

Abstract: According to Article 82/2 of the Turkish Industrial Property Law (SMK) and Article 52/2 of the European Patent Convention (EPC), software is generally excluded from the scope of patent protection. The reason for this is that software by itself does not have technical character. On the other hand, software with technical character is within the scope of patent protection just like inventions in other fields of technology. Therefore, the concept of technical character plays a key role in the patent protection of software. The concept of technical character is not defined by the legislator. The fact that software works with technical means by its nature makes the determination of whether it has technical character more complex than other inventions. Patent protection of software is a new issue for Turkish law. Therefore, it is necessary to evaluate the conditions under which software is considered to have technical character by taking into consideration the regulation in Article 82/2 of the SMK and the regulations and practices in the European Union law. In this study, the regulations of the SMK and the EPC on software, the approaches adopted by the European Patent Office (EPO) in this regard and its current practice are taken into consideration and the circumstances under which software has a technical character are examined.

Keywords: Patent protection of software, technical character, Art. 82/2 of SMK, Art. 52/2-3 of EPC.

* Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, hbozgeyik@aybu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9974-7459.

** Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Hukuk Fakültesi, fbcakir.celebi@aybu.edu.tr, ORCID: 0000-0001-5090-8373.

Makale Geliş Tarihi: 04.02.2024, Makale Kabul Tarihi: 22.04.2024

DOI : 10.57083/adaletdergisi.1484057

GİRİŞ

Yazılımlar kural olarak Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu (FSEK) kapsamında “eser” olarak korunurlar. Günümüzde yazılımlar sadece bilgisayar ortamında kullanılan bir biçimden teknolojinin tüm alanlarında kullanılır hale geldiğinden bazı yazılımlar için buna ek koruma araçlarına ihtiyaç doğmuştur. FSEK’in yazılımlar için öngördüğü koruma, yalın olarak yazılımları ve kanunda düzenlenen eser sahipliği hakları bağlamında, örneğin izinsiz çoğaltmaya, işlemeye veya değiştirmeye karşıdır¹. Oysa değeri milyonlarca doları bulan ve büyük şirketlerin rekabette öne çıkmasını sağlayan yazılımların korunması için bundan daha kapsamlı bir korumaya ihtiyaç bulunduğu açıktır. Ayrıca, farklı boyuttaki etkileriyle, teknolojinin ve neredeyse hayatın her alanına giren yazılımlar için sektörde gelişme ve büyümeyi teşvik etmek için daha kapsamlı bir koruma gerekmektedir. Teknik karaktere sahip yazılımlar için bu korumayı patent hakkının sağlayacağı açıktır. Zira patent hakkı ile hak sahibi, rakiplerin yazılımlarının aynısını geliştirmelerini ve izinsiz kullanımını engelleyebilmektedir.

Sınai Mülkiyet Kanunu (SMK) m. 82/2 ve European Patent Convention (EPC) m. 52/2 uyarınca bilgisayar programları, diğer bir ifadeyle yazılımlar² buluş niteliğinde değildir. Ancak patentin yazılımla ilgili olması halinde yazılımın *sadece kendisi* patentlenebilirliğin dışında kalır. Buna göre, yazılımlar *kendi başlarına* Türkiye’de patent kapsamında korunamazlar. Fakat bu durum yazılımların hiçbir şekilde patentlenemeyeceği anlamına gelmez. Teknik karaktere sahip olan yazılımlar, diğer şartları da sağladıkları takdirde patent korumasından yararlanabilir. Teknik karaktere sahip olmayan yazılımlar ise FSEK çerçevesinde ilim ve edebiyat eseri olarak korunur.

Yazılımların kural olarak patent korumasının kapsamı dışında bırakılmasının nedeni yazılımların *sadece kendi başlarına* teknik karakter ihtiva etmemesidir. Zira patent koruması teknik nitelikteki buluşlar içindir.³ Diğer bir ifadeyle, patent korumasından yararlanabilmesi için buluşun teknik bir alanla ilgili olması ve teknik bir sorunun çözümü hakkında fikir ihtiva etmesi gerekir.⁴

¹ Yazılımın Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku çerçevesinde koruma kapsamı için bkz. Arslan Kaya/ Numan Sabit Sönmez, İngiltere ve Galler Adalet Divanının “Navitaire Kararı” Işığında Bilgisayar Programlarına Esas Fikrin ve Konseptin Korunabilirliği Üzerine Bir İnceleme, İstanbul Hukuk Mecmuası, 78 (1), s. 83-97; Bayram Daşbaşı, Bilgisayar Tabanlı Buluşların İş Metotlarının Patentlenebilirliği: Dünyadaki Uygulamalar ve Ülkemizdeki Durum, Türk Patent Enstitüsü, Patent Uzmanlık Tezi, Ankara, 2013, s. 22-25.

² Çalışmada “yazılım” ve “bilgisayar programı” kavramları, uygulamaya paralel olarak, eş anlamlı kullanılacaktır. İki kavram hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. Fatma Betül Çakır Çelebi, “Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Tükenme İlkesi Çerçevesinde İkinci El Yazılımlarının Satışının Değerlendirilmesi”, C. 27, S.4, 2023, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 129-165.

³ Cahit Suluk/ Rauf Karasu/ Temel Nal, Fikri Mülkiyet Hukuku, Güncellenmiş 7. Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2023, s. 258.

⁴ Rıza Ayhan /Hayrettin Çağlar/ Burçak Yıldız vd., Sınai Mülkiyet Hukuku, Adalet Yayınları, Ankara, 2021, s. 210.

EPC m. 52 ile SMK m. 82'ye göre, teknolojinin her alanındaki buluşlara patent verilebilir. Diğer herhangi bir teknoloji alanı gibi yazılımlar da patent ile korunabilmelidir. Günümüzde teknolojik yeniliklerin en önemli unsurlarından biri haline gelen yazılımların patentle korunması, teknik yenilik ve gelişmenin teşviki için son derece önemlidir. Nitekim SMK m. 82'nin gerekçesi ile Avrupa Patent Ofisinin İnceleme Kılavuzunda⁵ teknik karaktere sahip yazılımların patent koruması kapsamında olacağı ifade edilmiştir. Bu çerçevede, teknik karaktere sahip olmaları ve diğer koşulları sağlamaları kaydıyla yazılımların da patent korumasından yararlanmaları gerekir.

Yazılımın patentle korunmasında kilit rolü teknik karakter kavramı oluşturur. Teknik karakter kavramının kapsamının dar tutulması, aslında patent ile korunmayı hak eden bazı yazılımların koruma kapsamı dışında kalmasına neden olabileceken, bunun tersi, kanun koyucunun amacına aykırı olarak, bilgisayarda çalışan her yazılımın korunması anlamına gelebilecektir. Bu durum da aslında SMK m. 82/2 ve EPC m. 52/2 uyarınca buluş niteliği taşımayan yazılımların patentle korunması gibi istenilmeyen, kamunun menfaatlerini de hukuka aykırı olarak sınırlandıran durumların ortaya çıkmasına neden olacaktır.

Patenti kötüye kullananları önlemek ve gerçek yazılım inovasyonunu geliştirmek amacıyla yazılım patentinin kapsamı sınırlandırılabilir.⁶ O halde teknik karakter kavramının kapsamının sağlam hukuki gerekçeler dikkate alınarak ve kamu ile yazılımı geliştiren arasındaki çıkar dengesi de gözetilerek belirlenmesi gerekir. Çalışmada teknik karakter kavramı mehz hukuk olan Avrupa Birliği Hukuku da dikkate alınarak belirlenmeye çalışılacaktır. Ancak teknik karakter kavramına geçmeden önce, yazılımın kural olarak buluş kabul edilmemesi nedeniyle, çalışma için önemli olduğunu düşündüğümüz “buluş” ve “teknik” kavramlarına değinilecektir.

I. PATENT HUKUKUNDA BULUŞ VE TEKNİK KAVRAMLARI

A. GENEL OLARAK

SMK ve EPC'de yazılımların kural olarak teknik karaktere sahip olmadığı gerekçesiyle buluş sayılmayacağı düzenlenmiştir. Bu nedenle, yazılımın patentle korunabilmesi için sahip olması gereken “teknik karakter” unsurunu incelemeye geçmeden önce, buna göre temel nitelikte olan “buluş” ve “teknik” kavramları incelenecektir. Zira bu kavramların genel patent hukuku çerçevesinde nasıl ele alındığı ve değerlendirildiğinin incelenmesi yazılımın patent korumasından yararlanabilmesi için bulunması gereken “teknik karakter” şartının daha net bir şekilde anlaşılmasını sağlayacaktır.

⁵ Guidelines for Examination in the European Patent Office.

⁶ Yahong Li, “The Current Dilemma and Future of Software Patenting”, C.50, 2019, IIC s. 823.

B. BULUŞ KAVRAMI

Buluş, patent hukukunun temel kavramıdır. Patentin konusu buluştur. Teknolojik ilerlemelere bağlı olarak korumayı sınırlandırılabilmesi için buluş kavramı tanımlanmamıştır.⁷ Buluş, bir teknik alanda ortaya çıkan özel bir problemin çözümüne ilişkin fikri üründür.⁸ Meydana getirilen ürünün patente konu olabilmesi için teknik karakter taşıması, teknik öğreti içermesi gerekir⁹. Avrupa Patent Ofisi (EPO) Temyiz Kurulu kararlarında buluş, teknik karaktere sahip olan konu şeklinde tanımlanmıştır.¹⁰

C. TEKNİK KAVRAMI

Patent hukukunun diğer temel kavramı ise “teknik” kavramıdır. Patent hakkı kapsamında bir buluştan bahsedilebilmesi için her şeyden önce teknik alana ilişkin bir buluşun bulunması gerekir. “Teknik” kavramının kanun koyucular tarafından tanımlanmamasının, bunun sınırlarının her geçen gün gelişen teknoloji karşısında daralmaması adına olduğu söylenebilir. Buna karşılık hem SMK hem de EPC ile buluşun teknolojinin bir alanında bulunması, diğer bir ifadeyle teknik olması gerektiği açık bir şekilde düzenlenmiştir. SMK m. 82/1 uyarınca “*Teknolojinin her alanındaki buluşlara yeni olması, buluş basamağı içermesi ve sanayiye uygulanabilir olması şartıyla patent verilir*”. EPC m. 52/1’e göre, “*Avrupa patentleri, teknolojinin her alanında, yeni olmaları, buluş basamağı içermeleri ve endüstriyel uygulamaya elverişli olmaları koşuluyla, her türlü buluş için verilecektir*”¹¹. Nitekim EPO tarafından da teknik karakterin tüm buluşlar için mutlaka bulunması gereken bir şart olduğu ifade edilmektedir¹².

Bu çerçevede, teknik karaktere sahip olan buluşlara verilirken, teknik saha dışında sayılan buluşlara patent belgesi verilemez.¹³ Ancak teknik alanın belirlenmesinden sonra buluşun koruma şartlarını sağlayıp sağlamadığı incelenebilir.¹⁴ Bu nedenle, teknik karakter kavramının tespiti de patent

⁷ Suluk/Karasu/Nal, s. 226; Fülurya Yusufoglu, Patent Verilebilirlik Şartları, Vedat Kitapçılık, İstanbul, 2014, s. 18.

⁸ Suluk/Karasu /Nal, s. 226; Yusufoglu, s. 154; Cansu Korkmaz, Sınai Mülkiyet Haklarının Haczi, Ankara, 2023, s. 60.

⁹ Yusufoglu, s. 154.

¹⁰ T 0931/95 (Controlling pension benefits system) 08-09-2000; T 0258/03 (Auction method/HITACHI) 21-04-2004; T 0619/02 (Odour selection/QUEST INTERNATIONAL) 22-03-2006, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

¹¹ EPC Article 52/1; “European patents shall be granted for any inventions, in all fields of technology, provided that they are new, involve an inventive step and are susceptible of industrial application”.

¹² EPO Guidelines for Examination: C-IV, 1.2. “Ayrıca teknik karakterin buluş için bir gereklilik olduğuna ilişkin kararlar için bkz. T 0154/04 (Estimating sales activity/DUNS LICENSING ASSOCIATES) 15-11-2006; T 0022/85 (Document abstracting and retrieving) 05-10-1988; T 0931/95 (Controlling pension benefits system) 08-09-2000, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

¹³ Suluk/Karasu/Nal, s. 227.

¹⁴ Yusufoglu, s. 152.

hukuku için son derece önemlidir. Teknik, doğadaki kuvvet kaynakları ve maddelerin belirli amaçlarla kullanılmasıdır.¹⁵ Doğanın yanında insan, bitki ve hayvan gibi canlılar da tekniğin konusunu oluşturur.¹⁶ Teknik, sanai ürünlerin üretimine hizmet eden araçların tümünü kapsar.¹⁷

Patent hukuku anlamında teknik kavramı *geleneksel olarak* doğayı kontrol edebilme ile ilişkilendirilerek ele alınır.¹⁸ Bu anlamda, teknik kavramının pozitif ve mühendislik bilimleri alanında biçimlendiği,¹⁹ ancak süreç içerisinde, bu temel esas alınarak bu bilimlerin etkileştiği alanların da teknik kavramının kapsamına alındığı²⁰ söylenebilir. Bu çerçevede günümüzde buluşun teknik niteliğinin belirlenmesinde esas alınan doğa bilimlerine, bu bilimler yoluyla elde edilen *bilgi* de eklenerek teknik kavramının kapsamı genişletilmiştir.²¹ Zira teknik kavramı durağan bir kavram olmayıp yeni gelişmelere açık bir kavramdır.²²

II. YAZILIMIN PATENTLE KORUNMASI

A. GENEL OLARAK

Yazılım, bilgisayarın kendisinden beklenen bir görevi gerçekleştirebilmesi için hazırlanan birbiri ile uyum içerisindeki komutlar silsilesidir.²³ Yazılımlar patent korumasından kaynak ve nesne kodları, problem veya sistem analizi, program akış planı ve kodlama aşamaları bakımından yararlanamaz.²⁴ Bu sayılanlar yazılımlarda teknik karakteri oluşturmaz. Teknik karaktere sahip olmayan yazılımlar, SMK m. 82/2'de ifade edildiği üzere, patent korumasının kapsamı dışında kalır. Bu durum sadece yazılımın kendisi için geçerlidir. Patent koruması için gerekli şartları sağlamasa da yazılımlar FSEK uyarınca aranan koruma şartlarını sağladığı takdirde ilim ve edebiyat eseri olarak korunur.

Yazılımların patentle korunması Türk hukuku için yeni sayılabilecek bir meseledir. Bu nedenle, hangi yazılımların patent korumasının kapsamı dışında kalıp hangilerinin buna dahil olacağı meselesinin, bu alanda geniş uygulama ve içtihadı sahip olan mehz Avrupa Birliği hukuku bağlamında incelenmesi gerekir.

---

¹⁵ Suluk/Karasu/Nal, s. 227.

¹⁶ Suluk/Karasu/Nal, s. 227.

¹⁷ Yusufoglu, s. 150.

¹⁸ Mustafa Aksu, Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukukunda Korunması, Beta, İstanbul, 2006, s. 225.

¹⁹ Aksu, s. 231.

²⁰ Aksu, s. 231.

²¹ Aksu, s. 227.

²² Aksu, s. 226-227.

²³ Mustafa Fadıl Yıldırım, "Bilgisayar Programlarında İkinci El İşlemler", Tekin Memiş (Ed.) Fikri Mülkiyet Hukuku Yılığ 2010, Oniki Levha, 2011, s. 574.

²⁴ SMK Gerekeç, m. 82/2.

Yazılımın hangi durumlarda patent koruması kapsamında olacağını tespiti için kanaatimizce teknik karakter kavramının, SMK m. 82/2'deki düzenleme ile mehz Avrupa Birliği hukukundaki düzenleme ve uygulamalar göz önünde bulundurulmalıdır.

Bir yazılımın patent hakkı ile korunup korunmayacağı meselesi iki aşamalı bir incelemeyi gerektir. İlk aşamada, yazılımın patent koruması kapsamında olup olmadığı, diğer bir ifadeyle teknik karaktere sahip olup olmadığı, ikinci aşamada ise yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilir olma şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediği incelenir. Bu iki aşamayı geçen buluşlar patent belgesi ile korunmaya hak kazanabilir. Bununla birlikte, çalışmanın konusu, uygulamada sahip olduğu önem nedeniyle, yazılımın hangi durumlarda veya şartlarda patent koruması kapsamında olacağına ilişkin birinci aşamadaki inceleme ile sınırlandırılmıştır.

B. YAZILIMLARIN PATENTLE KORUNMASINA İLİŞKİN SMK VE EPC'DE YER ALAN DÜZENLEMELER

SMK ve EPC'ye göre, gerekli şartları yerine getirmeleri şartıyla, *teknolojinin her alanındaki buluşlar* patent ile korunabilir. Bununla birlikte, her iki düzenleme ile buluş sayılamayacak konu ve faaliyetler patent korumasının dışında tutulmuştur.

Görüldüğü üzere, yazılımların patent hukuku kapsamında korunmasına ilişkin hem SMK²⁵ hem de EPC²⁶'de yer alan düzenlemeler incelendiğinde, ilk bakışta yazılımların buluş sayılmayarak patent koruması kapsamı dışında kaldığı sonucu ortaya çıkabilir.²⁷ Ancak hükümler incelendiğinde yazılımların “*sadece kendisi*”nin veya “*as such*” nitelikte olanların patent koruması kapsamı dışında kalacağı anlaşılacaktır.

²⁵ SMK m. 82/2 uyarınca; “*Aşağıda belirtilenler buluş niteliğinde sayılmaz. Patent başvurusu veya patentin aşağıda belirtilen konu veya faaliyetlerle ilgili olması halinde, sadece bu konu veya faaliyetlerin kendisi patentlenebilirliğinin dışında kalır:*

Keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler.

Zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemler.

Bilgisayar programları.

Estetik niteliği bulunan mahsuller, edebiyat ve sanat eserleri ile bilim eserleri.

Bilginin sunumu.”

²⁶ EPC m. 52/2 ve 3 uyarınca, “*Özellikle, aşağıdakiler 1. paragraf anlamında buluş olarak kabul edilmeyecektir:*

a) keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler,

b) estetik yaratımlar,

c) zihinsel eylemlerin gerçekleştirilmesi, oyun oynanması veya iş yapılmasına ilişkin şemalar, kurallar ve yöntemler ile bilgisayar programları.

Paragraf 2, burada atıfta bulunulan konu veya faaliyetlerin patentlenebilirliğini, yalnızca bir Avrupa patent başvurusu veya Avrupa patentinin söz konusu konu veya faaliyetlerle ilgili olduğu ölçüde hariç tutar”.

²⁷ Aksu, s. 168.

SMK m. 82/2'ye göre; patent başvurusu veya patentin yazılımlarla ilgili olması halinde, yazılımların *sadece kendisi* patentlenebilirliğin dışında kalır. Mevzu düzenleme olan EPC m. 52/2 ile de yazılımların buluş sayılamayacağı ifade edildikten sonra, EPC m. 52/3'te, SMK m. 82/2 ile paralel bir şekilde, yazılımların sadece söz konusu konu ve faaliyetlerle (*as such*) ile ilgili olduğu durumlarda patent hakkının kapsamı dışında kalacağı ifade edilmiştir. Ancak düzenlemelerde geçen *sadece ... kendisi* ve *as such* kavramlarından ne anlaşılması gerektiği ne SMK ne de EPC'de açıklanmıştır. Bununla birlikte, hem SMK m. 82/2'nin gerekçesi hem de Avrupa Patent Ofisi'nin İnceleme Rehberi'nin²⁸ EPC m. 52'ye ilişkin kısımları incelendiğinde bu kavramlara ilişkin açıklamaların bulunduğu görülmektedir.

SMK m. 82/2'nin, gerekçesine göre yazılımların, bilgisayarda veya bu nitelikteki herhangi bir cihazda çalıştırıldıklarında cihaz içinde yer alan işlemcide, bellekte meydana getirdikleri fiziksel değişimler sıradan teknik etki olarak kabul edilmekte ve yazılımın patentle korunması için yeterli olmamaktadır²⁹. Yazılımın patentle korunabilmesi için göstermiş olduğu bu sıradan teknik etkinin ötesinde *ileri bir teknik etki* göstermesi aranmaktadır³⁰. Bu çerçevede, *ileri bir teknik etki göstermeyen* yazılımların *sadece kendisi* patent korumasının kapsamında olmayacak, buna karşılık bu nitelikteki yazılımlar bir cihaz ile birlikte patent koruması kapsamında yer alabilecektir.³¹

EPC m. 52/2'nin lafzı incelendiğinde *as such* nitelikte yazılımların patent koruması kapsamı dışında bırakıldığı görülmektedir.³² Fakat *as such* kavramı ile hangi yazılımların kastedildiği madde metninden anlaşılmamaktadır. İlk olarak EPC m. 52/2'de bu kavramı kullanarak yasa koyucunun yazılımlara patent koruması verme noktasında tüm kapıyı kapatmayıp aralık bıraktığı belirtilmektedir³³. Avrupa Patent Ofisi İnceleme Rehberi'nde EPC m. 52/2'de sayılan konu ve faaliyetlerin patent korumasının kapsamı dışında tutulmasının "*as such*" nitelikteki konu ve faaliyetlerle sınırlandırıldığı ifade edilmiştir.³⁴ İnceleme Rehberine göre, teknik karaktere sahip yazılımlar "*as such*" nitelikte değildir.³⁵ Teknik karaktere sahip olması, diğer bir ifadeyle, patent koruması dışında

²⁸ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G-II,2, <https://www.epo.org/en/legal/guidelines-epc> (28.02.2024).

²⁹ SMK Gerekçe, m. 82.

³⁰ SMK Gerekçe, m. 82.

³¹ SMK Gerekçe, m. 82.

³² Rosa Maria Ballardini, Software patents in Europe: the technical requirement dilemma, Journal of Intellectual Property Law & Practice, C. 3, S. 9, 2008, s. 564; Justine Pila, "Software Patents, Separation of Powers, and Failed Syllogisms: A Cornucopia from the Enlarged Board of Appeal of the European Patent Office", Legal Research Paper Series, 48/2010, s. 28.

³³ Uğur Çolak, Türk Patent Hukuku, Adalet Yayınları, İstanbul, 2022, s. 155.

³⁴ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, 2. <https://www.epo.org/en/legal/guidelines-epc> (28.02.2024).

³⁵ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, 15. <https://www.epo.org/en/legal/guidelines-epc> (28.02.2024).

tutulmaması için bir yazılımın bir donanımda çalıştırıldığında “ileri bir teknik etki” üretmesi gerekir.³⁶ İleri teknik etki, yazılım ile üzerinde çalıştırıldığı donanım arasındaki “normal fiziksel etkileşimlerin ötesinde” bir teknik etkinin ortaya çıkması durumunda söz konusu olur.³⁷ Bir yazılımın çalıştırılmasının normal fiziksel etkileri, örneğin bilgisayardaki elektrik akımlarının dolaşımı veya örneğin eriştiği bir ortamdaki veriyi okuyarak bunu ekrana yansıtması bir bilgisayar programına teknik nitelik kazandırmak için tek başına yeterli değildir.³⁸ O halde bir yazılımın sadece bilgisayarda uygulanıyor olmasının ötesinde teknik bir etkinin ortaya çıkması halinde ileri bir teknik etkinin varlığından bahsedilir.³⁹ Örneğin, bir arabadaki kilitlenmeyi önleyici fren sistemini kontrol etme, bir X-ray cihazı ile emisyonları belirleme, videoyu sıkıştırma, bozulmuş bir dijital görüntüyü geri yükleme veya elektronik iletişimi şifreleme yöntemini belirten bir yazılım, bir donanımda çalıştırıldığında ileri bir teknik etki ortaya çıkardığı kabul edilebilir.⁴⁰

EPO Temyiz Kurulu IBM kararında, EPC m. 52/2 ve 3 hükümlerinden yasa koyucunun bilgisayar programlarını tamamen patent korumasının kapsamı dışında bırakmak istemediğinin anlaşıldığını, buna göre, yalnızca *as such* nitelikteki yazılımların patent korunmasından yararlanamayacağını ifade etmiştir.⁴¹ Kurula göre, *as such* nitelikteki yazılımlar, teknik nitelikten yoksun, yalnızca soyut yazılımlar anlamına gelmektedir.⁴² Bu çerçevede, *teknik karaktere* sahip olan yazılımlar patent hakkının kapsamındadır.

Görüldüğü üzere, patent korumasının dışında tutulan konu ve faaliyetler, doğrudan ileri teknik bir sonucu hedeflemeyen, sadece soyut ve yalın bir niteliğe sahip konu ve faaliyetlerdir. Diğer bir ifadeyle, patentlenebilirlik istisnasının kapsamı, *yalnızca bu tür soyut nitelikteki konu ve faaliyetler ile ilgili olanlarla* sınırlıdır. Buna karşılık, bu konu ve faaliyetlerin teknolojinin diğer alanındaki buluşlar gibi *teknik karaktere* sahip olmaları durumunda SMK m. 82/2 ve EPC m. 52/2’de yer alan istisnanın uygulanmaması gerekir. O halde hem SMK hem de EPC uyarınca bir yazılımın istisna kapsamında olmaması, diğer bir ifadeyle, hükümlerde geçen *as such* veya *sadece...kendisi* ifadelerinin kapsamından çıkabilmesi için

---

³⁶ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, 15. <https://www.epo.org/en/legal/guidelines-epc> (28.02.2024).

³⁷ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, 15. <https://www.epo.org/en/legal/guidelines-epc> (28.02.2024).

³⁸ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, 15. <https://www.epo.org/en/legal/guidelines-epc> (28.02.2024).

³⁹ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, 17. <https://www.epo.org/en/legal/guidelines-epc> (28.02.2024).

⁴⁰ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, 15. <https://www.epo.org/en/legal/guidelines-epc> (28.02.2024).

⁴¹ T 1173/97 (Computer program product/IBM) 01-07-1998, www.epo.org (05.03.2024).

⁴² T 1173/97 (Computer program product/IBM) 01-07-1998, www.epo.org (05.03.2024).

doğası gereği bizzat kendisi bir teknik karakterde olduğundan, bundan daha ileri bir teknik karaktere sahip olması gerekir.

Bu kapsamda, patent koruması için yazılımları teknik karaktere sahip olup olmamalarına göre değerlendirmek gerekir. Eğer teknik bir karaktere sahip iseler buluş kapsamında değerlendirilerek patent korumasından yararlanabilecek, aksi halde bunun dışında kalacaklardır.⁴³

C. YAZILIMIN BULUŞ OLARAK KABUL EDİLMESİNDE TEKNİK KARAKTER UNSURU

1. Genel Olarak

Bir buluşun “*teknik karaktere sahip olup olmadığı*” hususu ile patent korumasının şartlarından biri olan “*teknik bilinen durumunun (buluş basamağı) aşılması*” farklı kavramlardır.⁴⁴ Buluş, teknik alanda özel bir problemin çözümü olarak tanımlanabilir.⁴⁵ Bu çerçevede, teknik karakter veya nitelik patent hakkının kazanılmasının örtülü bir gerekliliğidir.⁴⁶ Başka bir ifadeyle, bir buluşun var olması, teknik karakterin varlığını gerekli kılmaktadır.⁴⁷ Diğer tüm buluşlar için geçerli olduğu gibi yazılım için patent başvurusu yapıldığında da ilk olarak yazılımın teknik karaktere sahip olup olmadığı incelenmelidir.⁴⁸ Diğer bir ifadeyle, ilk olarak başvurusu yapılan şeyin buluş olup olmadığı incelenmelidir. Ancak bu nitelikte olduğu tespit edilen yazılımlar için yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilir olma şartlarının gerçekleşip gerçekleşmediği değerlendirilebilir. Bu çerçevede, teknik karakter koşulu, önceki tekniğe başvurulmadan değerlendirilmelidir.⁴⁹

SMK ve EPC’de patentin teknolojinin tüm alanlarındaki buluşlar için verileceği ifade edilmiş olsa da “*teknik karakter*” kavramı tanımlanmamıştır. Diğer bir ifadeyle, bir yazılımın SMK m. 82/2 ve EPC m. 52/2’de yer alan istisna kapsamında değerlendirilmemesini sağlayacak teknik karakter kavramına ilişkin yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Buna ek olarak, yazılımın teknik nitelikte olup olmadığının tespiti diğer buluşlara göre daha karmaşıktır. Bu yazılımın doğasından kaynaklanmaktadır. Zira yazılım doğası gereği teknik nitelikte olan bilgisayar ya da bilgisayarla bağlantılı diğer cihazlarda çalışır veya bu cihazlara yüklenir. Buna karşılık, yazılımın teknik araçlarda çalışması veya bunlara uygulanması yani teknik bir alana ilişkin

⁴³ Aksu, s. 173; Pila, s. 5.

⁴⁴ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, 2. Examination Practice, para 3; Yusufoglu, s. 143; Pila, s. 28.

⁴⁵ Suluk/Karasu/Nal, s. 258.

⁴⁶ T 0931/195 Controllin Pension Benefit System/PBS Patnership, 2001.

⁴⁷ Çolak, s. 225.

⁴⁸ T 0931/95 (Controlling pension benefits system/PBS PARTNERSHIP) 08-09-2000, www.epo.org (05.03.2024).

⁴⁹ T 1543/06 (game machine/GAMEACCOUNT) 29-06-2007, www.epo.org (05.03.2024).

olması, onun patent koruması için gerekli olan “*teknik karaktere*” sahip olduğunu göstermez.⁵⁰

Hangi durumlarda teknik karaktere sahip olacağı ile ilgili yasal bir düzenlemenin bulunmaması ve doğası gereği sürekli teknik araçlarla bir arada olması nedeniyle yazılımların patentle korunması hususunda bazı farklı yorum ve kararlar ortaya çıkmıştır.⁵¹ Bu çerçevede, Avrupa Patent Ofisi Teknik Temyiz Kurulu tarafından yazılımın hangi durumlarda teknik karaktere sahip olduğunun kabul edilebileceğine ilişkin birbirinden farklı birçok yaklaşım benimsenmiştir.

2. Yazılımın Patentle Korunmasında Teknik Karakterin Sağlanmasına İlişkin Yaklaşımlar

a. Genel Olarak

Yazılımların patentlenmesine ilişkin talepler Avrupa Patent Sözleşmesi kabul edildikten sonra da⁵² devam etmiş, hatta Avrupa Birliğinde en hızlı büyüyen patent alanlarından biri haline gelmiştir.⁵³ Son otuz yılda Avrupa Patent Ofisinin bilgisayarla ilgili buluşları içeren on binden fazla vakayı incelediği ifade edilmektedir.⁵⁴

Teknik karakter unsurunun değerlendirilmesi bazı buluşlar için kolay değildir.⁵⁵ Fizik, kimya, mühendislik gibi doğa bilimleri alanlarına ilişkin buluşların teknik karaktere sahip olduğuna ilişkin belirleme nispeten kolayken, yazılımlar bakımından bu belirlemenin yapılması çok daha zordur.⁵⁶ Zira yazılımlar doğaları gereği teknik araç niteliğinde olan bilgisayar veya bağlantılı diğer cihazlar ile birlikte çalışır.

Avrupa Patent Ofisi tarafından hangi yazılımların EPC m. 52/2'nin kapsamı dışında kalacağını, yani teknik karaktere sahip kabul edileceklerinin tespiti için son kırk yılda “*teknik katkı*”, “*herhangi bir donanım*”, “*ileri teknik etki*” gibi yaklaşımlar benimsenmiştir⁵⁷. Avrupa Patent Ofisine göre, 2006 yılından önce bir yazılımın patentlenebilmesi için alana “*teknik katkı*” sunmuş veya “*teknik etki*” yapmış olması gerekiyordu.⁵⁸ 2006 yılından sonra ise bu yaklaşım değişti ve yalnızca *teknik karaktere* sahip olan yazılımların patent korumasının kapsamında olduğu kabul edildi.⁵⁹ Ancak

---

⁵⁰ Aksu, s. 220.

⁵¹ Li, s. 839.

⁵² Avrupa Patent Sözleşmesi 1973 yılında kabul edilmiştir.

⁵³ Bently, L./Sherman, B./ Gangjee, D. vd. Intellectual Property Law, 5. Baskı, Oxford University Press, 2018, s. 496.

⁵⁴ Bently/Sherman/Gangjee/ Johnson, s. 496.

⁵⁵ Çolak, s. 229.

⁵⁶ Çolak, s. 229.

⁵⁷ Ballardini, s. 565.

⁵⁸ Li, s. 835.

⁵⁹ Li, s. 835.

teknik karakteri ortaya çıkaran özellikler bakımından Avrupa Patent Ofisi'nin yalnızca bir yaklaşımı benimsediğini ve uyguladığını söylemek mümkün değildir. Bir yazılımın teknik karaktere sahip olması için bazen *ileri teknik etkinin* bulunması aranırken, bazen de istemlerde yalnızca teknik bir donanımın örneğin bilgisayarın geçmesi yeterli sayılmaktadır.

b. Teknik Katkı Yaklaşımı

Bu yaklaşım EPO Teknik Temyiz Kurulu'nun 1986 tarihli *Vicom*⁶⁰ kararı ile ortaya çıkmıştır. *Vicom*, görüntüleri ve ilgili aparatları dijital olarak işleme yöntemine yönelik talepleri içeriyordu.⁶¹ Karara göre, genel patent verilebilirlik kriterlerine göre patent hakkı tanınabilecek bir buluş, gerçekleştirilebilmesi için sırf yazılım kullanılması nedeniyle patent koruması kapsamı dışında bırakılmamalıdır.⁶² Buna göre, burada belirleyici kriter, istemde tanımlanan ve *bir bütün olarak* ele alınan buluşun *teknik bilinen durumuna katkı sağlamasıdır*.⁶³ Bu nedenle, bu yaklaşıma göre, yazılımın teknik karaktere sahip olup olmadığı, buluş bir bütün olarak ele alındığında teknik bilinen durumuna katkı yapıp yapmadığı ışığında belirlenmektedir.⁶⁴ Teknik bilinen durumuna gerekli teknik katkıyı sağlayan yazılımın patentlenebilir olduğu kabul edilmektedir.⁶⁵ Buna göre, teknik katkı yaklaşımına göre, yazılımın teknik karaktere sahip olup olmadığı detaylı olarak incelenmeden buluş basamağı şartını sağlayıp sağlamadığı incelenir.⁶⁶ Bu çerçevede, buluşun teknik bilinen durumuna yaptığı katkının niteliği, teknik karaktere sahip olup olmadığını belirlemek için kullanılır.⁶⁷ Teknik katkı yaklaşımı, *Electronic computer components*,⁶⁸

⁶⁰ T 0208/84 (Computer-related invention) 15-07-1986, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

⁶¹ Dhenne, Mathieu, "Technical Character in European Patent Law", June 30, 2020, SSRN Electronic Journal, (Technical Character), s. 25, Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3639200> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.3639200> (15.11.2023); Li, 835.

⁶² T 0208/84 (Computer-related invention) 15-07-1986, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

⁶³ Dhenne, Mattihieu, *The AIPPI and Computer-Implemented Inventions*, *European Intellectual Property Review*, 2019, s. 623; Dhenne, 2020, s. 25; Çolak, s. 156.

⁶⁴ Dhenne, 2019, s. 623; Ballardini, s. 565.

⁶⁵ Yusufoglu, s. 156.

⁶⁶ Çalışkan, Mustafa Güney, *Türk Patentte Bilgisayar Tabanlı Buluşların Değerlendirilme Kriterleri – Bölüm I*, 8 Şubat 2021, <https://iprgezgini.org/2021/02/08/turkpatentte-bilgisayar-tabanli-buluslarin-degerlendirilme-kriterleri-bolum-i/> (03.03.2024).

⁶⁷ Çalışkan, Mustafa Güney, *Türk Patentte Bilgisayar Tabanlı Buluşların Değerlendirilme Kriterleri – Bölüm I*, 8 Şubat 2021, <https://iprgezgini.org/2021/02/08/turkpatentte-bilgisayar-tabanli-buluslarin-degerlendirilme-kriterleri-bolum-i/> (03.03.2024).

⁶⁸ T 0164/92 (Electronic computer components) 29-04-1993, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

X-ray apparatus⁶⁹ ve Text processing⁷⁰ kararlarında uygulanmış ve geliştirilmiştir.⁷¹ İngiliz patent hukukunda bir yazılımın patentlenebilir olup olmadığı bu yaklaşım kullanılarak tespit edilmektedir.⁷²

Görüldüğü üzere, teknik katkı yaklaşımına göre bir yazılımın patent koruması kapsamında olduğunun kabul edilebilmesi için tekniğin bilinen durumu dikkate alınarak bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. Diğer bir ifadeyle, bu yaklaşıma göre, yazılımın patentle korunabilmesi için tekniğin bilinen durumuna katkı sağlaması ve buluş basamağını aşması gerekir. Ancak bir yazılımın SMK m. 82/2 ve EPC m. 52/2 kapsamında olup olmadığını, diğer bir ifadeyle, yazılımın buluş olarak kabul edilip edilmeyeceğinin tespiti ile patent verilebilirlik şartlarının⁷³ sağlanıp sağlanmadığının belirlenmesi farklı meselelerdir. Patent verilebilirlik şartları incelenmeden önce yazılımın patent koruması kapsamında olup olmadığını incelenmesi gerekir.⁷⁴ Bu çerçevede, bir yazılımın teknik nitelikte olup olmadığı buluş basamağı şartından önce ve ondan bağımsız olarak ele alınmalıdır.⁷⁵ Teknik karaktere sahip bir yazılımın bulunup bulunmadığı incelenirken teknik katkı aranır, teknik karaktere sahip olma ön şartı ile yenilik ve buluş basamağı şartları karıştırılmış olur.⁷⁶ Zira teknik alana katkının sağlanmış olup olmadığının tespiti için inceleme konusu buluşun tekniğin bilinen durumu ile karşılaştırılması gerekir.⁷⁷

Nitekim *Pension Benefit Systems Partnership* kararında EPO Temyiz Kurulu, patent koruması kapsamında bir buluşun bulunup bulunmadığına ilişkin mesele ile buluşun yeni, sanayiye uygulanabilir olma ve buluş basamağını aşma gibi şartları sağlaması gerekmesine ilişkin meselenin birbirinden farklı olduğunu vurgulamıştır.⁷⁸ Bu çerçevede, Kurul, patent koruması kapsamında bir buluş bulunup bulunmadığı sorusunun yeni ve buluş basamağı gibi koruma şartları ile karıştırıldığını belirterek, teknik katkı yaklaşımını uygulamak için hiçbir yasal dayanak bulunmadığını ifade etmiştir.⁷⁹

---

⁶⁹ T 0026/86 (X-ray apparatus) 21-05-1987, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

⁷⁰ T 0038/86 (Text processing) 14-02-1989, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

⁷¹ Li, s. 836; Bently/Sherman/Gangjee vd., s. 496.

⁷² Bently/Sherman/Gangjee vd., s. 496.

⁷³ Yenilik, buluş basamağı, sanayiye uygulanabilir olma.

⁷⁴ Li, 836.

⁷⁵ Li, s. 836.

⁷⁶ Yusufoglu, s. 148.

⁷⁷ Yusufoglu, s. 156; David Kitchen, *The Role of the Technical Contribution to the Art in Modern Patent Law*, GRUR International, No.1, 2021, s. 721.

⁷⁸ T 0931/95 (Controlling pension benefits system/PBS PARTNERSHIP) 08-09-2000, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

⁷⁹ T 0931/95 (Controlling pension benefits system/PBS PARTNERSHIP) 08-09-2000, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

c. İleri Teknik Etki Yaklaşımı (*Further Technical Effect*)

2000 yılların başında ortaya çıkan ileri teknik etki yaklaşımının (*further technical effect*) temeli Avrupa Patent Ofisinin T 1173/97 sayılı *Computer program product/IBM* kararı ile atılmıştır. Bu yaklaşıma göre, ilk olarak, bir yazılımın yalnızca bilgisayarla bağlantılı olarak çalışması nedeniyle teknik karakter şartını sağladığının kabul edilemeyeceğinin belirtilmesi gerekir.⁸⁰ Zira bilgisayarlar için yazılımlar tarafından verilen talimatların yürütülmesinden kaynaklanan *donanımın normal fiziksel etkileşimi*, yazılımların patentle korunması için gerekli olan *teknik karakter* unsurunu tek başına sağlamaz.⁸¹ Yazılımın çalışan herhangi bir yazılımın ortaya çıkardığı gibi bir teknik etki üretmesi, onun patent kapsamında olduğunun kabul edilebilmesi için yeterli değildir.⁸² Diğer bir ifadeyle, *yazılım ile donanım arasındaki normal fiziksel etkileşimin*, yazılımı EPC m. 52/2 ve SMK m. 82/2 kapsamı dışından çıkarması mümkün değildir. Bu nitelikteki etkileşimler tüm yazılımların ortak özelliğidir ve bu nedenle bu özellikler bir yazılımın teknik karaktere sahip olup olmadığı değerlendirilmesinde dikkate alınamaz.⁸³ Teknik karaktere sahip olduğunun kabul edilebilmesi için yazılımın donanım üzerinde normal işleyişinden doğan olağan sonuçlardan başka sonuçlar meydana getirmesi gerekmektedir.⁸⁴ Buna göre, bir yazılımın teknik karaktere sahip olduğunun kabul edilebilmesi için bilgisayarda çalıştırıldığında *ileri teknik etkinin* ortaya çıkması gerekir.⁸⁵

İleri teknik etki, yazılım ve bilgisayar arasındaki *normal fiziksel etkileşimlerin ötesine geçen* bir teknik etkiyi ifade etmektedir.⁸⁶ Yazılım bir donanım üzerinde çalıştırıldığında, herhangi bir yazılımın çalıştırılmasından kaynaklanacak olandan *daha fazla teknik bir etki* ortaya çıkarıyorsa *ileri teknik etkinin* varlığından söz edilebilecektir. Bu çerçevede, teknik karakter, yazılım ve donanım arasındaki *normal fiziksel etkileşimlerin* ötesine geçen *ileri teknik etkiyi* ifade eder.⁸⁷ İleri teknik etki, bir bilgisayarın teknik sürecini veya dahili işleyişini ya da ara yüzlerini kontrol edebilmelidir.⁸⁸

İleri teknik etkinin ortaya çıktığının kabul edilebilmesi için bu etkinin *bilgisayarın içinde veya dışında* gerçekleşmesinin bir önemi bulunmamaktadır.

---

⁸⁰ T 0935/97 (Computer program product II/IBM) 04-02-1999; T 1173/97 (Computer program product/IBM) 01-07-1998, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

⁸¹ T 0935/97 (Computer program product II/IBM) 04-02-1999; T 1173/97 (Computer program product/IBM) 01-07-1998, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

⁸² Bently/Sherman/Gangjee vd., s. 503.

⁸³ T 0935/97 (Computer program product II/IBM) 04-02-1999; T 1173/97 (Computer program product/IBM) 01-07-1998, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

⁸⁴ Çolak, s. 157; Yusufoglu, s. 106.

⁸⁵ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, para 2.

⁸⁶ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, para 2.

⁸⁷ Li, s. 847.

⁸⁸ Li, s. 847.

Önemli olan ileri teknik bir etkinin ortaya çıkmasıdır. Buna göre, ileri teknik etki bilgisayarda çalıştırılan bir yazılımın sonucu olarak bilgisayar içinde ortaya çıksa da patent ile korunabilecektir.

İleri teknik etkinin bulunup bulunmadığı, önceki tekniğe bakılmaksızın değerlendirilir.⁸⁹ Zira önceki tekniğe ilişkin değerlendirmeler, yenilik ve buluş basamağına ilişkin şartların gerçekleşip gerçekleşmediğine ilişkin olarak daha sonraki aşamalarda yapılmalıdır. İleri teknik etkinin bulunup bulunmadığına ilişkin değerlendirme ise ortada bir buluşun olup olmadığının belirlenmesi için yapılmaktadır. Bu çerçevede, ileri teknik etki olarak nitelendirilecek özelliğin yeni olup olmaması, diğer bir ifade ile tekniğin bilinen durumuna dahil olup olmaması önemli değildir.

Yazılımın bir arabadaki kilitlemeyi önleyici fren sistemini kontrol etmesi, videoyu sıkıştırması, bozulmuş bir dijital görüntüyü düzeltmesi, elektronik iletişimi şifrelemesi,⁹⁰ cep telefonları arasında hızlı iletişimi sağlaması, veri şifrelemesi yaparak güvenli veri akarını sağlaması,⁹¹ kamera tarafından üretilen video görüntülerinde ışık titremesini azaltması veya kameraya gelen görüntünün niteliğini analiz ederek örneğin eşyanın niteliğini veya kişilerin kimliklerini belirlemesi gibi durumlar ileri teknik etkinin bulunduğu yazılımlara örnek verilebilir. Buna ek olarak bilgisayarın daha iyi, daha hızlı çalışmasını sağlayan, diğer bir ifadeyle bilgisayarın iç işleyişini iyileştiren yazılımların da ileri teknik etkiye sahip olduğu söylenebilir.⁹² İşlemin verimliliğini veya güvenliğini güçlendiren, bilgi iletimini hızlandıran yazılımlar da aynıdır.⁹³

Buna karşılık, yeni bir açık arttırma işlemini gerçekleştiren veya emekli maaşı katkılarının hesaplanmasını sağlayan yazılımlar teknik karaktere sahip değildir.⁹⁴ Zira bu durumlarda yazılım ile donanım arasında *normal fiziksel etkileşimin ötesine geçen bir ileri teknik etki* bulunmamaktadır. İleri teknik etkinin bulunup bulunmadığı her somut olayın özelliğine göre belirlenecektir. Yukarıda değinildiği üzere, yazılımların hangi durumlarda patent koruması kapsamında olacağı hususunda SMK m. 82/2'nin gerekçesinde ve Avrupa Patent Ofisi İnceleme Kılavuzunun yazılımların korunmasına ilişkin ilgili kısmında bu yaklaşımın uygulanacağı belirtilmiştir.

---

⁸⁹ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, para 3.

⁹⁰ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, para

⁹¹ Mustafa Güney Çalışkan, Türk Patentte Bilgisayar Tabanlı Buluşların Değerlendirilme Kriterleri – Bölüm I, 8 Şubat 2021, <https://iprgezgini.org/2021/02/08/turkpatentte-bilgisayar-tabanli-buluslarin-degerlendirilme-kriterleri-bolum-i/> (03.03.2024).

⁹² Bently/Sherman/Gangjee vd., s. 503.

⁹³ Yusufoglu, s. 106.

⁹⁴ Mustafa Güney Çalışkan, Türk Patentte Bilgisayar Tabanlı Buluşların Değerlendirilme Kriterleri – Bölüm I, 8 Şubat 2021, <https://iprgezgini.org/2021/02/08/turkpatentte-bilgisayar-tabanli-buluslarin-degerlendirilme-kriterleri-bolum-i/> (03.03.2024).

d. Herhangi Bir Donanım Yaklaşımı

Avrupa Patent Ofisinde patent uygunluğunun değerlendirilmesine ilişkin mevcut uygulama, *Pension Benefit Systems Partnership*⁹⁵ kararı ile ortaya çıkan ve daha sonra *Hitachi* kararıyla büyük ölçüde genişletilen "herhangi bir donanım yaklaşımına (*any hardware approach*)" kaymıştır.⁹⁶ Bu yaklaşıma göre, bir buluş, bilgisayar gibi bazı teknik araçları içerdiği veya bunlar tarafından uygulandığı sürece, söz konusu teknik araçların bilinen ve sıradan olduğuna bakılmaksızın, buluş, EPC m. 52/2 kapsamına girmeyecektir.⁹⁷

Pension Benefit Systems Partnership kararı, emeklilik yardımları programını kontrol etmek için bir yöntem ve bir cihaz talep eden bir Avrupa patent başvurusuyla ilgilidir.⁹⁸ EPO Temyiz Kurulu, yöntem taleplerini ve cihaz taleplerini ayrı değerlendirerek, yalnızca ekonomik kavramları ve iş yapma uygulamalarını içeren yöntem taleplerinin EPC m. 52/1 anlamında buluş olmadığı sonucuna varmıştır.⁹⁹ Buna karşılık, cihaz talebi için herhangi bir donanım yaklaşımını uygulamış ve ekonomik bir faaliyeti gerçekleştirmeye veya desteklemeye uygun fiziksel bir varlık veya somut bir ürün oluşturan bir cihazın EPC m. 52/1 anlamında bir buluş olduğuna karar vermiştir.¹⁰⁰ Nitekim *Hitachi* kararında EPO Temyiz kurulu herhangi bir teknik araç içeren buluşların teknik karaktere sahip olduğunu belirtmiştir.¹⁰¹

Bu çerçevede, herhangi bir donanım yaklaşımına göre, bir yazılımın teknik karaktere sahip olup olmadığını belirlemek için sorulması gereken soru, istemin fiziksel bir donanım veya onun bir parçasının kullanımını kapsayıp kapsamadığıdır.¹⁰² Bu soru olumlu cevaplandığında yazılım EPC m. 52/2 kapsamında olmaz. Bu nedenle, *herhangi bir donanım* yaklaşımının yazılımın patentle korunması eşiğini düşürdüğü kabul edilmektedir.¹⁰³

3. Avrupa Patent Ofisi Tarafından Benimsenen Mevcut Yaklaşım

EPC m. 52/2 ve 3'te yer alan düzenlemeler çerçevesinde, teknik karaktere sahip olan yazılımlar patent koruması kapsamındadır. Diğer bir ifadeyle, yalnızca soyut nitelikteki yazılımlar EPC m. 52/2 çerçevesinde buluş kabul edilmezler.

⁹⁵ T 0931/95 (Controlling pension benefits system/PBS PARTNERSHIP) 08-09-2000, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

⁹⁶ *Bently/Sherman/Gangjee* vd. s. 505; *Li*, s. 837; *Ballardini*, s. 566.

⁹⁷ *Booton*, David, "The Patentability of Computer-Implemented Inventions", C. 92, 2007, *Intellectual Property Quarterly*, s. 102; *Bently/Sherman/Gangjee* vd., s. 505; *Li*, s. 837; *Ballardini*, s. 566.

⁹⁸ *Li*, s. 837.

⁹⁹ *Li*, s. 837.

¹⁰⁰ *Li*, s. 837-838.

¹⁰¹ T 0258/03 (Auction method/HITACHI) 21-04-2004, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

¹⁰² T 0931/95 (Controlling pension benefits system/PBS PARTNERSHIP) 08-09-2000, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

¹⁰³ *Li*, s. 838; *Bently/Sherman/Gangjee* vd., s. 505

Yazılımların hangi durumlarda teknik karaktere sahip olacağı hususunda ise Avrupa Patent Ofisi kararları ve uygulamalarında bir birlik yoktur. Bazı kararlarda ileri teknik etki yaklaşımı uygulanırken, *daha yaygın olarak herhangi bir donanım yaklaşımı* benimsenmektedir. Avrupa Patent Ofisinin İnceleme Kılavuzunda da yazılımların teknik karaktere sahip olması için ileri teknik etkinin ortaya çıkması gerektiğinin yer alması da durumu epey karmaşık hale getirmektedir.

Bu çerçevede, Avrupa Patent Ofisi, yazılımların patent koruması kapsamında kabul edilebilmesi için herhangi bir donanım yaklaşımını uygulamaktadır. Bu yaklaşıma göre, istemlerinde herhangi bir teknik araçtan bahsedilen yazılımlar “*as such*” niteliğinden çıkmaktadır.

D. TÜRK HUKUKUNDA TEKNİK KARAKTER UNSURU

SMK m. 82/2 uyarınca, bilgisayar programları buluş niteliğinde sayılmaz. Patent başvurusu veya patentin bilgisayar programı ile ilgili olması hâlinde, *sadece bu konu veya faaliyetlerin kendisi* patentlenebilirliğin dışında kalır. Daha önce de belirtildiği üzere, SMK m. 82/2, EPC m. 52/2 ve 3’e paralel bir şekilde kaleme alınmıştır. Buna göre, *teknik karaktere* sahip olmayan yazılımlar patentle korunamaz.

SMK m. 82’nin gerekçesinde bir yazılımın patentle korunabilmesi için *ileri bir teknik etki* göstermesi gerektiği ifade edilmektedir¹⁰⁴. Gerekçede ileri teknik etkiye sahip yazılımlara örnek olarak, iki mobil cihaz arasında daha hızlı veri iletişimini sağlayan metodu gerçekleştiren yazılım ile veri şifreleme metodunu gerçekleştiren yazılım verilmiştir.¹⁰⁵ Bu çerçevede, gerekçeye göre, bu şekilde çalıştırıldıklarında bilgisayar veya diğer donanımlarda ortaya çıkan sıradan teknik etkinin ötesinde teknik etkiler üreten yazılımlar patent korumasının kapsamında olacaktır.¹⁰⁶

Uygulamaya bakıldığında ise TÜRK PATENT tarafından Avrupa Patent Ofisinin kararlarının takip edildiği tespit edilmektedir. Buna göre, istemlerinde bilgisayar, cep telefonu gibi teknik araçtan bahseden buluşların teknik karaktere sahip olduğu kabul edilerek,¹⁰⁷ yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilirlik incelemelerine geçilmektedir. Diğer bir ifadeyle, Türk hukukunda da yazılımın patent koruması kapsamında olması için *herhangi bir donanım* yaklaşımı uygulanmaktadır.

Nitekim, TÜRK PATENT Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu’nun 2021/012503 sayılı patent başvurusuna ilişkin 17/08/2022 tarihli itirazın incelendiği kararında “*Bir buluş konusunun patentlenebilir bir konu olabilmesi için “teknik karakter” içermesi gerekmektedir. “Teknik” kelimesinin tanımı 6769 sayılı SMK’da ve onun uygulanabilir yönetmeliğinde bulunmamaktadır.*

¹⁰⁴ SMK m. 82/2’nin gerekçesi.

¹⁰⁵ SMK m. 82/2’nin gerekçesi.

¹⁰⁶ SMK m. 82/2’nin gerekçesi.

¹⁰⁷ Mustafa Güney Çalışkan, Türk Patentte Bilgisayar Tabanlı Buluşların Değerlendirilme Kriterleri – Bölüm I, 8 Şubat 2021, <https://iprgezgini.org/2021/02/08/turkpatentte-bilgisayar-tabanlı-bulusların-değerlendirilme-kriterleri-bolum-i/> (03.03.2024).

Bunun yerine 6769 sayılı SMK'nın 82'nci maddesinin 2'nci fıkrasında tek başlarına patent ile korunamayacak konular belirtilmiştir. Bunlar:

Keşifler, bilimsel teoriler ve matematiksel yöntemler.

Zihni faaliyetler, iş faaliyetleri veya oyunlara ilişkin plan, kural ve yöntemler.

Bilgisayar programları.

Estetik niteliği bulunan mahsuller, edebiyat ve sanat eserleri ile bilim eserleri.

Bilginin sunumu.

Yukarıda belirtilen konular teknik olarak kabul edilmemektedir. Bu nedenlerle sadece bunlara yönelik hazırlanan başvurular için 6769 sayılı SMK'nın 96'ncı maddesinin 3'üncü fıkrası kapsamında araştırma raporu düzenlenmemektedir.

Bir buluş konusunun teknik olup olmadığı uygulamalarda şu şekilde belirlenmektedir:

Teknolojinin herhangi bir alanına dahil olması,

Teknik bir problemin çözülmesi,

Tarifname takımında yer alan istemlerin en az bir teknik unsur (bilgisayar, sunucu, veritabanı vb) içermesi.

Yukarıdaki durumlarından herhangi birisi sağlanırsa buluş konusunun teknik olduğu kabul edilmektedir... Ancak yukarıda da belirtildiği üzere başvurunun istemlerinde en az bir teknik karakter (bilgisayar, sunucu, veritabanı, mobil cihaz, ...vb) içeriyorsa buluşun teknik olduğu kabul edilmektedir. Bilgisayar tabanlı iş metotları bu nedenle teknik olarak kabul edilmektedir ve yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilirlik kriterleri açısından değerlendirme yapılabilmektedir” denilmiştir.

Buna göre, ilgili Yeniden İnceleme ve Değerlendirme Kurulu kararına göre, bir yazılım için patent başvurusu yapıldığında istemlerde en az bir teknik araca atıf yapılması, buluşu teknik hale getirecek ve SMK m. 82/2'nin kapsamından çıkaracaktır.

III. DEĞERLENDİRME

Türk ve AB hukukuna göre, yalnızca *teknik karaktere* sahip yazılımlar patent koruması kapsamındadır.¹⁰⁸ Tüm buluşlarda bulunması gereken teknik karakter, teknik bir sorunun teknik etkileri ve teknik çözümünde bulunabilir.¹⁰⁹ Buna göre, yazılımın hangi durumlarda teknik bir karaktere sahip olacağı sorusunun cevaplanması gerekir. Bu soru cevaplanırken kanaatimizce ilk olarak, bir yazılımın yalnızca bilgisayarla bağlantılı olarak çalışması nedeniyle teknik karakter şartını sağladığının kabul edilemeyeceğinin belirtilmesi gerekir.¹¹⁰ Bu çerçevede, yazılımların doğası gereği bilgisayar gibi teknik cihazlar vasıtası ile çalışması, EPC m. 52/2 ve

¹⁰⁸ Guidelines for Examination in the European Patent Office – March 2023, G II, para 1.

¹⁰⁹ Bently/Sherman/Gangjee vd., s. 498.

¹¹⁰ T 0935/97 (Computer program product II/IBM) 04-02-1999; T 1173/97 (Computer program product/IBM) 01-07-1998, <https://www.epo.org> (05.03.2024).

SMK m. 82/2 ile birlikte göz önünde bulundurulduğunda, teknik karakter şartı için *ileri teknik etkinin* aranması ilk bakışta oldukça isabetli görünmektedir. Gerçekten de tüm yazılımların çalışması için bir donanım ile etkileşim halinde olmaları gerekir. Bu durumun yazılımı teknik karaktere sahip hale getirdiğini kabul etmek EPC m. 52/2 ve SMK m. 82/2 karşısında mümkün olmayacaktır. Zira söz konusu düzenlemeler ile *“as such”* nitelikteki yazılımlar ile yazılımların *“sadece kendisinin”* buluş sayılmayacağı ifade edilmiştir. Bununla birlikte, yazılım için patent başvurusu yapıldığında, teknik karaktere ilişkin ön incelemede yazılımın ileri teknik etki ortaya çıkarıp çıkarmadığını araştırmak bu aşamada nitelikli bir inceleme yapılmasını gerektirecektir. Bu nedenle, ileri teknik etkiye ilişkin incelemenin bu aşamayı buluş basamağı incelemesindeki aşamaya yaklaştıracığı dahi düşünülebilir. Ancak kanaatimizce yazılımın teknik karakteri sağlayıp sağlamadığına ilişkin ön inceleme aşamasında buluş *bir bütün olarak* incelenerek, diğer bir ifadeyle *teknik nitelikte olan unsurlar ile bu nitelikte olmayan unsurlar birlikte değerlendirilerek ileri teknik etki potansiyelinin olup olmadığı* değerlendirilmelidir. İleri teknik etkinin gerçekten bulunup bulunmadığı ise teknik olan ve olmayan unsurların ayrı ayrı ele alınıp değerlendirileceği buluş basamağı incelemesinin işidir. Bu çerçevede, kanaatimizce, yazılımın çalışması sonucu bilgisayarın güçlendirilmesi ve hızlandırılması gibi ileri bir teknik etkinin varlığından bahsedilmesi yeterli sayılmalıdır.

Bununla birlikte, EPO ve TÜRK PATENT tarafından benimsenen *herhangi bir donanım* yaklaşımı uyarınca istemlerde yazılımla beraber teknik bir araca yer verilmesi teknik karakter aşamasının kolaylıkla olumlu olarak neticendirilmesi için yeterlidir¹¹¹. Yazılımın gerçekten teknolojinin bilinen durumuna bir yenilik getirip getirmediği yenilik ve buluş basamağına ilişkin koruma şartlarında detaylı olarak inceleneceğinden, hak etmeyen yazılımların patentle korunması da söz konusu olmayacaktır. Bu haliyle yaklaşım tamamen sorunsuz görünmektedir. Ancak bu yaklaşımın kabul edilmesi kanaatimizce kanun koyucunun EPC m. 52/2 ve 3 ile SMK m. 82/2’de karşılığını bulmuş olan iradesiyle çelişmektedir. Zira böyle bir kabul, söz konusu hükümleri tamamen işlevsiz hale getirerek, kural olarak tüm yazılımların patent koruması kapsamında kabul edilmesine neden olacaktır. Bu kapsamda istemlerde herhangi bir teknik aletle birlikte ifade edilen yazılımlar tıpkı patent koruması kapsamında olan diğer buluşlar gibi doğrudan yenilik, buluş basamağı ve sanayiye uygulanabilirlik kriterleri bakımından incelenecek, ancak bu şartları sağlamayan -tıpkı diğer buluşlar gibi- yazılımlar için koruma talebi reddedilecektir.

Yazılımların teknik karakteri değerlendirilmesinde, bunların bilgisayar ile beraber çalışmasına değil, hangi alandaki bir sorunu çözmeyi amaçladığına bakılmalıdır.¹¹² Diğer bir ifadeyle, buluşun teknik karaktere sahip olup olmadığının belirlenebilmesi için buluşun ifade ediliş şekline ziyade içeriğine bakılması gerekir.¹¹³ Nasıl ki bir buluşun teknik olmayan

¹¹¹ Ballardini, s. 566.

¹¹² Aksu, s. 236.

¹¹³ Yusufoglu, s. 158.

araçlarla tasvir edilmesi onun teknik karakterini kaybetmesine sebep olmazsa, teknik karaktere sahip olmayan fikri ürünlerin teknik araçlarla birlikte ifade edilmesi de onu teknik hale getirmeyecektir¹¹⁴.

Yapılan tüm bu açıklamalar çerçevesinde, yazılımların teknik karaktere sahip olması hususunda başvurulabilecek iki yol bulunmaktadır. *Bunlardan ilki* yazılımların doğası ve EPC ile SMK'da yer alan hukuki düzenlemeler ile SMK m. 82/2'nin gerekçesi ile Avrupa Patent Ofisinin İnceleme Kılavuzunda yazılımların teknik karaktere sahip olması için ileri teknik etkinin üretilmesi gerektiğine ilişkin açıklamaların birlikte değerlendirilmesi çerçevesinde ileri teknik etki yaklaşımının kabul edilmesidir. Ancak teknik karakter unsurunun incelendiği ön inceleme aşamasında yazılım bir bütün olarak ele alınmalı, ileri teknik etkinin ortaya çıkıp çıkmadığına ilişkin araştırma ve değerlendirmelerden kaçınılmalı, ileri teknik etki potansiyelinin bulunması teknik karakterin sağlanması için yeterli sayılmalıdır.

İkinci yol ise bilgisayar programlarının EPC m. 52/2 ile SMK m. 82/2'nin kapsamından çıkarılarak *herhangi bir donanım* yaklaşımının uygulanmasına devam etmektir. Zira bilgisayar programının buluş sayılmayacağına yönelik açık düzenleme bulunmasına rağmen, *herhangi bir donanım* yaklaşımı uygulanmak suretiyle bu düzenlemeler işlevsiz hale getirilmektedir. Bu nedenle, bilgisayar programlarının buluş sayılmayacak konu ve faaliyetlerin arasından çıkarılması suretiyle hukuki düzenlemeler ile uygulanan hukuk uyumlu hale getirilmiş olacaktır.

SONUÇ

SMK m. 82/2 ve EPC m. 52/2 uyarınca yazılımlar buluş niteliğinde değildir. Fakat bu durum yazılımların hiçbir şekilde patentlenemeyeceği anlamına gelmez. Teknik karaktere sahip olan yazılımlar, diğer şartları da sağladıkları takdirde patent korumasından yararlanabilir. Yazılımların patente korunması Türk hukuku için yeni sayılabilecek bir meseledir. Bu nedenle, hangi yazılımların teknik karaktere sahip olacağı meselesinin, bu alanda geniş uygulama ve içtihadı sahip olan mehzaz Avrupa Birliği hukuku bağlamında incelenmesi gerekir.

SMK ve EPC'de patentin teknolojinin tüm alanlarındaki buluşlar için verileceği ifade edilmiş olsa da teknik karakter kavramı tanımlanmamıştır. Yazılımın teknik karaktere sahip olup olmadığının tespiti diğer buluşlara göre daha zordur. Bu yazılımın doğasından kaynaklanmaktadır. Zira yazılım doğası gereği teknik nitelikte olan bilgisayar ya da bilgisayarla bağlantılı diğer cihazlarda çalışır veya bu cihazlara yüklenir. Ancak bu durum yazılıma tek başına teknik karakter katmak için yeterli değildir.

Yazılım hangi durumlarda teknik karaktere sahip olacağı ile ilgili yasal bir düzenleme bulunmaması ve yazılımın doğası gereği sürekli teknik araçlarla bir arada olması yazılımların patente korunması hususunda tutarsız yorumların ve kararların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu çerçevede, Avrupa Patent Ofisi Teknik Temyiz Kurulu tarafından yazılımın

¹¹⁴ Yusufoglu, s. 158-159.

hangi durumlarda teknik karaktere sahip olduğunun kabul edilebileceğine ilişkin “teknik katkı”, “herhangi bir donanım”, “ileri teknik etki” gibi birbirinden farklı birçok yaklaşım benimsenmiştir. Yazılımların hangi durumlarda teknik karaktere sahip olacağı hususunda ise Avrupa Patent Ofisi kararları ve uygulamalarında bir birlik yoktur. Bazı kararlarda ileri teknik etki yaklaşımı uygulanırken, *daha yaygın olarak herhangi bir donanım yaklaşımı* benimsenmektedir. Avrupa Patent Ofisinin İnceleme Kılavuzunda da yazılımların teknik karaktere sahip olması için ileri teknik etkinin ortaya çıkması gerektiğinin yer alması da durumu daha da karmaşık hale getirmektedir.

SMK m. 82'nin gerekçesinde de bir yazılımın patente korunabilmesi için *ileri bir teknik etki* göstermesi gerektiği ifade edilmektedir¹¹⁵. Uygulamaya bakıldığında ise TÜRKPATENT tarafından Avrupa Patent Ofisinin kararlarının takip edildiği tespit edilmektedir. Buna göre, istemlerinde bilgisayar, cep telefonu gibi teknik araçtan bahseden buluşların teknik karaktere sahip olduğu kabul edilerek, Türk hukukunda da yazılımın patent koruması kapsamında olması için *herhangi bir donanım yaklaşımı* uygulanmaktadır.

Kanaatimizce yazılımlar için teknik karakter değerlendirmesinde herhangi bir donanım yaklaşımının benimsenmesi SMK 82/2 ve EPC m. 52/2 ile 3'ün işlevsiz kalmasına neden olacaktır. Bu nedenle, herhangi bir donanım yaklaşımının hukuka uygun bir şekilde uygulanabilmesi için bilgisayar programlarının SMK m. 82/2 ile EPC m. 52/2'nin kapsamından çıkarılması gerektiğini düşünmekteyiz. Bilgisayar programlarının ilgili düzenlemelerin kapsamında yer aldığı mevcut durumda ise kanaatimizce ileri teknik etki yaklaşımının uygulanması gerekir. Bu yaklaşım uygulanırken buluş bir bütün olarak incelenmeli, istemlerde ileri teknik etki potansiyelin bulunması teknik karakter unsurunun sağlanması için yeterli sayılmalıdır.

---

¹¹⁵ SMK m. 82/2'nin gerekçesi.

KAYNAKÇA

- Aksu M, Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukukunda Korunması, Beta, İstanbul, 2006.
- Ayhan R/Çağlar H/Yıldız B/İmirlioğlu D, Sınai Mülkiyet Hukuku, Ankara 2021.
- Ballardini R M, Software patents in Europe: the technical requirement dilemma, Journal of Intellectual Property Law & Practice, C. 3, S. 9, 2008.
- Bently L/Sherman B/ Gangjee D/Johnson P, Intellectual Property Law, 5. Baskı, Oxford Universty Press, 2018,
- Booton D, “The Patentability of Computer-Implemented Inventions”, Intellectual Property Quarterly 92 (2007)
- Çakır Ç, F B, “Fikir ve Sanat Eserleri Hukukunda Tükenme İlkesi Çerçevesinde İkinci El Yazılımlarının Satışının Değerlendirilmesi” Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.27, S. 4, Y. 2023, s. 129-165.
- Çalışkan M G, Türk Patentte Bilgisayar Tabanlı Buluşların Değerlendirilme Kriterleri – Bölüm I, 8 Şubat 2021, <https://iprgezgini.org/2021/02/08/turkpatentte-bilgisayar-tabanlı-bulusların-değerlendirilme-kriterleri-bolum-i/> (03.03.2024).
- Daşbaşı B, Bilgisayar Tabanlı Buluşların İş Metotlarının Patentlenebilirliği: Dünyadaki Uygulamalar ve Ülkemizdeki Durum, Türk Patent Enstitüsü, Patent Uzmanlık Tezi, Ankara, 2013
- Dhenne M, “Technical Character in European Patent Law”, SSRN Electronic Journal, 2020 (Technical Character).
- Dhenne M, The AIPPI and Computer-Implemented Inventions, European Intellectual Property Review, 2019 (AIPPI).
- Kaya A/ Sönmez N S, İngiltere ve Galler Adalet Divanının “Navitaire Kararı” Işığında Bilgisayar Programlarına Esas Fikrin ve Konseptin Korunabilirliği Üzerine Bir İnceleme, İstanbul Hukuk Mecmuası, 78 (1), s. 83-97.
- Kitchin D, The Role of the Technical Contribution to the Art in Modern Patent Law, GRUR International, No.1, 2021.
- Korkmaz C, Sınai Mülkiyet Haklarının Haczi, Ankara, 2023.
- Li Y, “The Current Dilemma and Future of Software Patenting”, IIC, 50, 2019.
- Pila J, “Software Patents, Separation of Powers, and Failed Syllogisms: A Cornucopia from the Enlarged Board of Appeal of the European Patent Office”, Legal Research Paper Series, 48/2010.
- Suluk C/ Karasu R/Nal T, Fikri Mülkiyet Hukuku, Güncellenmiş 7. Baskı, Ankara 2023.
- Yıldırım M F, “Bilgisayar Programlarında İkinci El İşlemler”, Tekin Memiş (Ed.) *Fikri Mülkiyet Hukuku Yıllığı 2010*, Oniki Levha, 2011.
- Yusufoglu F, Patent Verilebilirlik Şartları, İstanbul, Vedat Kitapçılık, 2014